

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3347/2020
27.01.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Зоране Делибашић и Гордане Комненић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Петар Јанковић, адвокат из ..., против туженог „Nectar“ Д.О.О. из Бачке Паланке, чији је пуномоћник Марко Остојић, адвокат из ..., ради утврђења и чинидбе, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3337/19 од 03.08.2020. године, у седници одржаној дана 27.01.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца АА из ..., изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3337/19 од 03.08.2020. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Бачкој Паланци П1 53/18 од 15.05.2019. године, ставом првим изреке, приговор стварне ненадлежности је одбијен. Ставом другим изреке, утврђено је да је тужилац стекао право да се стаж осигурања у ефективном трајању који је код туженог остварио у периоду од 05.02.1999. године до 31.12.2017. године, рачуна као стаж осигурања са увећаним трајањем, тако да се сваких 12 месеци рачуна као 14 месеци, па је обавезан тужени да за тужиоца Републичком фонду пензијског и инвалидског осигурања запослених, по основу стажа осигурања, који се рачуна за наведени период, уплати износ од 256.131,90 динара, увећан за законску затезну камату која се обрачунава на јавне приходе, почев од 01.01.2018. године до исплате, утврђену камату која се обрачунава на јавне приходе почев од 05.02.1999. године до 31.12.2017. године у износу од 673.334,70 динара. Ставом трећим изреке, тужени је обавезан да на име трошкова парничног поступка тужиоцу исплати износ од 52.800,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде до исплате.

Апелациони суд у Новом Саду је, пресудом Гж1 3337/19 од 03.08.2020. године, ставом првим изреке, укинуо пресуду Основног суда у Бачкој Паланци П1 53/18 од 15.05.2019. године и одбацио тужбу у делу захтева за утврђење права тужиоца да му се стаж осигурања у ефективном трајању који је код туженог остварио од 05.02.1999. године до 31.12.2017. године, рачуна као стаж осигурања са увећаним трајањем, тако

да се сваких 12 месеци рачуна као 14 месеци. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда и одбијен тужбени захтев за обавезивање туженог да за тужиоца уплати Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање запослених, по основу стажа осигурања који се рачуна за наведени период, износ од 256.131,90 динара, увећан за затезну камату која се обрачунава на јавне приходе од 01.01.2018. године до исплате, утврђену камату која се обрачунава на јавне приходе од 05.02.1999. године до 31.12.2017. године, у износу од 673.334,70 динара, као и да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 52.800,00 динара, са законском затезном каматом од извршности до исплате. Ставом трећим изреке, тужилац је обавезан да туженом накнади трошкове целог поступка у износу од 35.450,00 динара. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Тужени је суду доставио одговор на ревизију тужиоца.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, применом одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тач.2. и 3. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11 ... 87/18), и утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог у периоду од 05.02.1999. године до 22.11.2018. године, када му је радни однос престао. У том периоду, тужилац је био распоређен на радно место возача теретног возила носивости преко 7 тона, тако што је управљао искључиво тешким теретним возилима носивости 8 до 12,2 тоне. Тужени је уредно предавао М4 обрасце о пријави података за утврђивање стажа осигурања тужиоцу у наведеном периоду и извршио уплату доприноса за обавезно социјално осигурање, међутим, уплату није вршио по основу стажа осигурања са увећаним трајањем за ефективни радни стаж, у износу од 256.131,90 динара. Вештачењем је утврђено да затезна камата на јавне приходе, обрачуната на износ неуплаћених доприноса за стаж осигурања са увећаним трајањем, за спорни временски период износи 673.334,70 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је тужбени захтев тужиоца усвојио и утврдио да је он стекао право да се стаж осигурања у ефективном трајању остварен код туженог, тужиоцу рачуна као стаж осигурања са увећаним трајањем, тако да се сваких 12 месеци рачуна као 14 месеци и туженог обавезао да за тужиоца Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање запослених, по основу стажа осигурања који се рачуна за наведени период, уплати износ од 256.131,90 динара, увећан за затезну камату која се обрачунава на јавне приходе од 01.01.2018. године до исплате и утврђену камату у износу од 673.334,70 динара, применом одредбе члана 52-55 Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Сл. гласник РС“, бр.34/2003...142/14) и члана 2. одељак 15, тачка 6. Правилника о

радним местима, односно пословима на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем („Сл. гласник РС“, бр.34/2003...142/14).

Другостепени суд је укинуо пресуду Основног суда и тужбу тужиоца одбацио у делу захтева за утврђење права тужиоца да му се стаж осигурања у ефективном трајању који је код туженог остварио од 05.02.1999. године до 31.12.2017. године, рачуна као стаж осигурања са увећаним трајањем, тако да се сваких 12 месеци рачуна као 14 месеци у смислу одредбе члана 16. ЗПП, у вези одредбе члана 82. и 84. став 2. Закона о пензијском и инвалидском осигурању, пошто се поступак и начин утврђивања стажа осигурања са увећаним трајањем, као и степен увећања стажа, утврђује у управном поступку, што значи, да је суд опште надлежности ненадлежан за одлучивање о том захтеву. Другостепени суд је с тим у вези, преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев тужиоца за обавезивање на исплату новчаног износа, са припадајућом каматом, пошто тужилац у току поступка није пружио доказ да је Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање поднео захтев за признавање права и након спроведеног управног поступка код Фонда остварио право на додатни допринос за стаж осигурања који се рачуна са увећаним трајањем, за спорни период, а да тужени није поступајући по решењу Фонда, извршио уплату тог додатног доприноса за тужиоца, односно да постоји основ по ком би суд обавезао туженог на уплату додатног доприноса за стаж осигурања који се рачуна са увећаним трајањем, сагласно члану 3. тачка 1. подтачка 2. и члану 51. став 2. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање, што значи да је тужбени захтев тужиоца преурањен и због тога неоснован.

По оцени Врховног касационог суда, одлука другостепеног суда је правилна.

Одредбом члана 52. став 1. Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Сл. гласник РС“, бр.34/2003...73/18), прописано је да осигуранику који ради на нарочито тешким, опасним и за здравље штетним радним местима, односно пословима и осигуранику који ради на радним местима, односно пословима на којима после навршења одређених година живота не може успешно обављати своју професионалну делатност, стаж осигурања у ефективном трајању рачуна се са увећаним трајањем под условима утврђеним тим законом. Чланом 55. став 1. истог Закона, прописано је да радна места односно послови на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем, поступак и начин за њихово утврђивање, као и степен увећања стажа осигурања, утврђује министар надлежан за послове пензијског и инвалидског осигурања, на предлог Фонда.

Сходно наведеној одредби Закона, надлежни министар је донео Правилник о радним местима, односно пословима на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем („Сл. гласник РС“, бр.105/2003...142/14), којим је, као орган надлежан за утврђивање таквих радних места, предвиђена комисија за утврђивање послова на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем у саставу од три члана, а коју именује директор Фонда за пензијско и инвалидско осигурање. То значи да утврђивање права запосленог на бенефицирани стаж врши Комисија Фонда ПИО, сачињавањем записника који има снагу јавне исправе.

Да би запослени остварио право на уплату доприноса по основу бенефицираног стажа, неопходно је да му то право буде утврђено у управном поступку, од стране

надлежне Комисије Фонда ПИО, што овде није случај. Пошто се поступак и начин утврђивања стажа осигурања са увећаним трајањем, као и степеном увећања стажа, утврђује у управном поступку, следи да суд није надлежан за одлучивање о тужбеном захтеву тужиоца за утврђење. Тужбени захтев тужиоца за чинидбу – обавезивање туженог да за њега уплати Републичком фонду за ПИО запослених, износе, са каматом, по основу стажа осигурања који се рачуна са увећаним трајањем, је неоснован, пошто тужилац није остварио право пред надлежним управним органом на стаж осигурања са увећаним трајањем.

Неосновани су наводи ревизије тужиоца о томе да је суд надлежан да одлучи о његовој тужби за утврђење права да му се стаж осигурања у ефективном трајању који је код туженог остварио у спорном периоду, рачуна као стаж осигурања са увећаним трајањем, на основу правног става усвојеног на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда, одржаној дана 12.03.2019. године. По том правном ставу, суд је надлежан да у парничном поступку одлучује о захтеву запосленог лица или лица које је корисник накнаде за време привремене незапослености да послодавац или Национална служба за запошљавање уплате доприносе за обавезно социјално осигурање одговарајућим организацијама за обавезно социјално осигурање, без обзира на то да ли је такав захтев једини предмет спора, што значи да се тај правни став односи на тужбу за чинидбу а не на тужбу за утврђење, што је овде случај. У овом конкретном случају, тужилац није остварио право да му се стаж осигурања у ефективном трајању рачуна као стаж осигурања са увећаним трајањем, а то право остварује у управном, а не у судском поступку. Одредбом члана 1. ЗПП, прописано је да се тим законом уређују правила поступка за пружање судско-правне заштите по којима се поступа и одлучује у парницама за решавање спорова насталих поводом повреде права личности и спорова из породичних, радних, привредних, имовинско правних и других грађанскоправних односа, осим спорова за које је посебним законом прописана друга врста поступка, што је овде случај, имајући у виду да право на уплату доприноса по основу бенефицираног стажа запослени остварује у управном поступку.

Из наведених разлога, по оцени Врховног касационог суда неосновано се ревизијом туженог указује на погрешну примену материјалног права, па је одлука као у изреци донета у смислу одредбе члана 414. став 1. ЗПП.

Председник већа - судија
Весна Поповић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић